

SPOJENÁ ŠKOLA
JARMOCNÁ 108 STARÁ LUBOVŇA

Our news

V tomto čísle nájdete:

Slovo na úvod	2
Pomaly a s rozumom ďalej zájdeš	3
Kombinovanie je základ!	4
Textilné desatoro	5
Lebo na to máme ...	6
Fashion značky prezrádzajú	7
Keď je menej viac	8
Po stopách originálnej pomalej módy	9
Aj Slovensko sa pomaly, ale predsa rozbieha	10
Osemsmerovka	10
Voda nad zlato	11

Redakcia

SŠ Jarmočná 108, Stará Ľubovňa

školský časopis Our news

Ročník prvý, máj 2023

Vydanie: elektronické + 12 výtlačkov

Šéfredaktor: Melánia Virová, III.A

Redaktorky: Miriam Petriláková, I.A

Liana Kurcinová, III.HOA

Grafika: Melánia Virová

Tlač: Tlačiareň Pavlovský

Milí čitatelia,

som rada, že Vám môžem predstaviť historicky prvé číslo nášho spoločného spotrebiteľského časopisu. Možno tomu nebudete veriť, ale asi najväčším problémom bolo vymyslieť nový názov, keďže časopis je výsledkom spoločnej práce redaktoriek OA i SOŠ. Nakoniec sme sa zhodli, že titulka Our news bude perfektne vystihovať náš časopis.

Veta „**Predstavujeme nové modely spotrebiteľského správania.**“ je tohtoročným mottom súťaže školských spotrebiteľských časopisov.

Keďže konzumný spôsob života má vážny dopad na životné prostredie a nemalou mierou k tomu prispieva módnny priemysel, rozhodli sme sa upozorniť na rýchlu módu a jej dopady na životné prostredie, poukázať na alternatívy, ako je možné vyhýbať sa nadmernej spotrebe výrazne prispievajúcej k znečisťovaniu našej planéty, a v neposlednom rade motivovať pre ohľaduplnejší životný štýl, pomalú módu - originálne kúsky oblečenia a doplnky, ktoré si dokážeme i sami vyrobiť.

Žiaľ, ako sme zistili na vlastnej koži, ešte stále ide o tému, ktorej mnoho ľudí, i mladých, neprikladá veľký význam a drvivá väčšina o nej nemá ani len potuchy. Preto si myslím, že je dôležité o nej rozprávať, podsúvať ju do povedomia hlavne Vám, naši rovesníci, keďže my sme budúcnosťou našej planéty.

Verím, že pomocou príspevkov v časopise nielen získate množstvo nových informácií, ale aj podnetov ako ísť cestou ohľaduplnou voči našej Zemi, voči sebe samým i budúcim generáciám.

Myšlienka je to určite krásna a veľmi dôležitá, no zároveň si uvedomujem, že začať a praktizovať životný štýl v duchu slow fashion a zerowaste zo dňa na deň je veľmi náročné, ba takmer nemožné. Preto nás poteší, ak aspoň začnete pomaly meniť svoj životný štýl a vo svojom snažení vytrváte.

Melánia Virová, šéfredaktorka

Pomaly

a

s rozumom

d'alej

zájdeš ...

Časy, keď obchodné reťazce s oblečením mali stabilnejší sortiment, ktorý iba dopĺňali, sú už dávno preč. Dnes je tu fenomén rýchlej módy. V pravidelných intervaloch na nás z výkladov „kričia“ akcie a výpredaje, ktoré spôsobujú, že väčšina z nás nakupuje viac za „menej peňazí“, častokrát i zbytočnosti, ktoré ani nepotrebuje. No aká je daň za takýto životný štýl, štýl fast fashion? Prvým vážnym dôsledkom rýchlej módy je dopad na životné prostredie, pretože rýchla móda ponúka tisíce módnych trendov. Módny cyklus má približne až 50 ročných období, a preto sa pri výrobe používajú nekvalitné a lacné materiály. Výsledkom je znehodnotenie oblečenia už po niekoľkých výpratiach a my, samozrejme, nakupujeme ďalšie nové oblečenie. Ročne sa vyrobí 80 miliárd kusov oblečenia, čo je 10-krát viac ako počet celej svetovej populácie. Nepredstaviteľné číslo! I preto tisíce ton oblečenia končia v odpadoch domácností, pričom až 80% putuje na skládky. Okrem toho, že takýmto spôsobom znečisťujeme pôdu, spodné vody, moria a oceány, rýchla móda spôsobuje aj ďalšie problémy. Za procesom výroby a následnej distribúcie šatstva sa skrývajú mnohé smutné fakty. Nízka cena je častokrát vykúpená detskou a otrockou prácou, nižšími ako minimálnymi mzdami a otrasnými pracovnými podmienkami. Ak má ale rýchla móda takéto negatívne dopady, prečo sa nepridáme na stranu pomalejšej módy?

Pomalá móda na rozdiel od tej rýchlej poukazuje na pomalý proces výroby, nosenia a následného vyradenia zo šatníka. Kladie dôraz na kvalitu a dlhovekosť, nie na kvantitu a rýchle trendy. Je zástancom fair trade a snaží sa u ľudí vzbudiť tvorivosť a originalnosť. Hlavným cieľom slow fashion je správať sa udržateľne a zbytočne neplytváť. Nekupovať to, na čo by sme sa za normálnych okolností ani nepozreli, ale pod vplyvom limitovaných akcií a zliav sa necháme zlákať na množstvo vecí, ktoré ani nepotrebujeme. Pomalá móda je výsledkom vlastného zamýšľania sa nad konzumným životom seba i spoločnosti a nad tým, čo bude o pár rokov, ak sa nebudeme správať zodpovedne a hrozby prírody brať vážne.

Táto neznalosť či nezáujem o slow fashion môžu byť spôsobené i nižšími príjmami rodiny či jej jednotlivých už dospelých členov, zažitým tradičným pohodlnejším životným štýlom, neochotou i neschopnosťou vcítiť sa do kože tých, ktorí musia nielen vynaložiť obrovské úsilie, aby zabezpečili aspoň minimálny zdroj príjmov, ale i žiť v prostredí absolútne nevhodnom pre život.

Musí to však byť tak?! Sme Európania, hovoríme o sebe ako o civilizovaných ľuďoch, preto sa začnime zodpovedne a hlavne civilizovane správať, aby sme sa v budúcnosti mohli bez hanby pozrieť do očí budúcim generáciám.

Melánia Virová
<https://lnk.sk/beah>

zdroj foto: <https://lnk.sk/cm0l>

Kombinovanie je základ!

Tiež sa ti stáva, že stojíš ráno pred skriňou a zisťuješ, že nemáš čo na seba? Skriňa je síce plná, ale ty máš pocit, že sa k sebe nič nehodí a nič ti nepristane? Toto trápenie určite pomôže vyriešiť kapsulový šatník.

Môže sa zdať, že kapsulový šatník je nejaký novodobý trend, no opak je pravdou. Tento pojem pochádza už zo 70-tych rokov minulého storočia, kedy ho prvýkrát spropagovala majiteľka londýnskeho butiku Susie Faux. Chcela upozorniť hlavne ženy na to, že netreba mať zbytočne preplnené skrine, aby sa vedeli obliecť každý deň inak a originálne. Stačí len použiť rozum a kombinovať. A práve v tom spočíva pointa kapsulového šatníka.

Ako taký šatník vyzerá?

Základný kapsulový šatník tvorí približne 40 kúskov. Nepatrí medzi ne príležitostné a športové oblečenie ani spodná bielizeň. Kúsky by mali byť v základných – ľahko kombinovateľných farbách, aby k sebe ladili. Výsledkom takéhoto šatníka je vyskladanie kúskov oblečenia tak, aby jeho možné kombinácie boli dopredu premyslené. Nejde o lacnú záležitosť, preto by sme si mali každú jednu vec obliekať s láskou, čo najdlhšie, bez ďalšieho nakupovania.

Kapsulový šatník podľa influencerky Denisy Vyšňovskej

Aj keď na Slovensku tento pojem mnohým nič nehovorí, našťastie sú aj takí, ktorých takýto životný štýl už pohltí. Jed-

nou z nich je známa slovenská influencerka a tiktokerka Denisa Vyšňovská, ktorá odpovedala na naše otázky.

Trvalo Ti dlho vyskladať vlastný kapsulový šatník?

„Najprv som si myslela, že to bude trochu ťažšie a kúsky budem hľadať a skladať niekoľko dní, nakoniec mi to trvalo tri hodiny a mala som vyskladané outfity, pokojne aj na mesiac či dva. Dalo sa to pekne nakombinovať a prestriedať. Už v minulosti som si práve z 10 kúskov vytvorila jesenný šatník, z ktorého som dokonca vedela pripraviť viac ako 20 'fresh' kombinácií. Nie je to vôbec ťažké, len treba rozmýšľať tak, aby sa nám tie kúsky pekne vyskladali a vedeli sme ich skombinovať krížom-krážom medzi sebou.“

Naozaj stačí tak málo oblečenia? Aké výhody z toho plynú?

„Určite by mi takýto letný šatník stačil, je to skvelá pomoc aj pri cestovaní. Ak sa chystáte na dva týždne k moru, nemusíte so sebou vliecť veľký kufor, stačí vám malý, príručný. Keď som išla minulý rok na Malorku, s priateľom sme sa zbalili do jedného takého kufra, a to som tam nafotila outfity na celý mesiac. Dokonca som si brala letné sandálky na podpätku, šľapky na pláž a ešte sa doň zmestila ručná naparovačka i notebook. Nemám žiadny zázračný kufor, moja odpoveď je jednoduchá - kombinovanie!“

Aké oblečenie je potrebné na vyskladanie takéhoto šatníka?

„Už len z jednoduchých bielych šiat viete vykúzliť kombinácie na rôzne príležitosti, veľa urobia aj doplnky ako čelenky, opasky alebo klobúky, ktoré obľubujem. Ľudia mi neveria, že môj šatník nie je veľký. Som si istá, že iné ženy ho majú o dosť väčší. Často sa ma pýtajú na tie isté kúsky, ktoré už mám v skrini roky, no pri ďalšom kombinovaní dokážu pôsobiť úplne inak. Tak pred dvoma rokmi by sa o mojom šatníku dalo jednoznačne hovoriť ako o kapsulovom, no popri tom, čo robím, mi v skrini pribudlo niekoľko ďalších vecí.“

Čo považuješ za veľkú výhodu kapsulového šatníka?

„Kvalitné kúsky vydržia dlho a

vedia pôsobiť stále ako nové. Takže so šatníkom, v ktorom by sme mali desať kúskov na sezónu, by si vystačila každá žena, dokonca aj nákupná maniačka. Ved' aj jarne a jesenné veci sa dajú skombinovať s letnými a naopak, kvetinové šaty v trenčkote rozžiaria nejeden upršaný novembrový pondelok.“

Ďakujeme Denise, že zareagovala a povedala nám, aké skúsenosti má s kapsulovým šatníkom. Okrem praktických výhod je určite jeho veľkou výhodou znižovanie našej environmentálnej stopy a následné znižovanie negatívnych dopadov na životné prostredie.

Melánia Virová

Textilné desatoro

Spotrebiteľ zodpovedný voči sebe i svojmu okoliu nemusí hovoriť, ako sa správa, ako by sa chcel správať, aby sa podieľal na udržiavaní a postupnom zlepšovaní životného prostredia. On tak jednoducho automaticky koná. Dobrovoľne dodržiava takzvané textilné desatoro.

1. Nakupuje s rozumom,
2. odmieta (tvoriť) nadbytočný odpad,
3. zaujíma sa o značky,
4. zisťuje viac o použitých materiáloch,
5. správne sa stará o odevy,
6. zašívá, prešívá, opravuje,
7. uprednostňuje odevy z druhej ruky,
8. kupuje eko a férové odevy,
9. nadbytočné odevy posúva ďalej,
10. nehanbí sa a dáva najavo svoj názor.

zdroj foto: <https://lnk.sk/gpva>

Začiatky sú síce ťažšie, ale dá sa to zvládnuť, veď niektoré pravidlá každý z nás určite nevedomky dodržiava. Ideálne by bolo „dostať to do krvi“ a môžeme mať nielen dobrý pocit zo seba, ale zo zodpovedného prístupu k svojim peniazkom.

Melánia Virová, zdroj: <https://lnk.sk/bcah>

Lebo na to máme ...

O spôsoboch ochrany životného prostredia toho počúvame veľa. I o tom, ako ho môže chrániť spotrebiteľ v odlasti módného priemyslu. Rozhodli sme sa teda zistiť, aj keď naše vlastné skúsenosti už niečo naznačovali, ako je to so spotrebiteľským správaním nás, mladšej generácie. Človek by predpokladal, že máme prehľad, sme otvorení novinkám, zaujímame sa o dianie okolo seba,... Ale je to naozaj tak? Dá sa to zistiť. Anketou, dotazníkom. Internetový dotazník sme poslali respondentom, študentom našej školy. Vrátilo sa nám “až” 60 vyplnených kusov, z toho iba desať vyplnili chlapci. A tu sú reakcie.

Až 55% respondentov uviedlo, že nakupovanie počas akcií je pre nich bežnou vecou.

Viac ako tretina respondentov sa počas akciového nakupovania riadi cenou - 37%, potom nutnosťou - 32%, a až na tretej priečke sa umiestnil rozum - 26%. Rozdiely síce nie sú až také veľké, ale odpovede naznačujú, že cenou sa často dávame zlákať a určite sa pri tom nezamýšľame nad dôsledkami svojho konania.

Aj keď polovica respondentov odpovedala, že málokedy počas akcií nakúpia veci, ktoré nepotrebujú, 30% uviedlo, že sa to stáva. Iba 16% kúpi i zbytočnosti a štyrom percentám sa nikdy zbytočnosti nepodarí nakúpiť. Podľa odpovedí môžeme usúdiť, že spotrebiteľské správanie sa postupne mení v prospech ochrany životného prostredia, ale aj tak je tu polovica respondentov, ktorí v podstate uviedli, že sa im niekedy stáva kupovať zbytočnosti. Je to málo? Veľa?

40% respondentov uviedlo, že sa občas zamyslí, čo sa môže za nízkou cenou výrobku skrývať, až 33% sa tým nezaobera vôbec a 27% uviedlo, že s tým má problém. Na rozširujúcu otázku respondenti odpovedali, že je to asi zlými pracovnými podmienkami, čím sa znižujú náklady na výrobu, ale aj kvalitou výrobku.

S pojmom **slow fashion** sa stretla presná polovica respondentov, najčastejšie na internete.

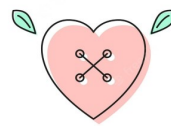
Väčšina respondentov nevedela uviesť, čo je slow fashion. Tí, ktorí vedeli slow fashion definovať, najčastejšie uviedli, že medzi zásady takejto módy patrí nekupovať zbytočnosti, recyklovať, ušit' si vlastné oblečenie, dbať na kvalitu a nie na kvantitu.

Boli sme milo prekvapení, že viac ako polovica, 67% respondentov uviedla (aj keď si asi niektorí respondenti

protirečia, viď otázku č.6), že má vo svojom šatníku kúsok, ktoré môžeme zaradiť do slow fashion. 22 % uviedlo nie a 11 % odpovedalo neviem.

Väčšina respondentov uviedla, že práve vysoká cena odrádza od slow fashion. Aj neznalosť problematiky je príčinou, prečo Slováci mňajú hlavne na kúsok fast fashion.

Až 65% respondentov uvažuje nad zmenou svojho spotrebiteľského správania a životného štýlu, ktoré by viedli k „udržateľnejšiemu“ výberu oblečenia a doplnkov. Na doplňujúcu otázku, prečo, uviedli “ekológia”, čo naznačuje, že pomaly sa mení postoj Slovákov k ochrane životného prostredia.

ORGANIC MATERIAL

SLOW FASHION

SLOW FASHION

Obliekame sa dennodenne. Radi sa obliekame pekne, zaujímavo, originálne. Koľkokrát si však pred plnou skriňou povieme, že “nemáme čo na seba?! Žiaľ, ešte sme sa nezzili s problematikou pomalej módy. Naznačujú to nielen naše debaty, aké akcie sú v tom – ktorom reťazci ponúkajúcom oblečenie a doplnky, ale svedčia o tom i výsledky dotazníka. Málo vieme o tom, ako funguje pomalá a rýchla móda. Nezamýšľame sa, čo je za chrlením nových a nových trendy kúskov napriek tomu, že využívame sociálne siete, neustále surfujeme po internete a množstvo informácií si dokážeme veľmi rýchlo a jednoducho nájsť. Táto neznalosť či nezaujem, môžu byť spôsobené nižšími príjmami rodiny či jej jednotlivých už dospelých členov, zažitým tradičným pohodlnejším životným štýlom, ale i neochotou či neschopnosťou vcítiť sa do kože tých, ktorí musia nielen vynaložiť obrovské úsilie, aby zabezpečili aspoň minimálny zdroj príjmov, ale aj žiť v prostredí absolútne nevhodnom pre život len preto, aby sme my mohli mať plné skrine a produkovať odpad, lebo na to máme. Čo tak “rozhybať sa” a čosi vo svojom živote i šatníku zmeniť? Určite sa to dá, len treba aspoň trochu chcieť.

Melánia Virová, Miriam Petriláková

Fashion značky prezrádzajú

Módny trh v priebehu posledných rokov zaplavili stovky nových značiek. Orientovať sa medzi nimi je doslova nemožné. Ako však medzi všetkými značkami spoznať práve tú fashion?

Krajina pôvodu

Každý už pozná staré známe štítky s nápisom „made in CHINA“. Problémom ani tak nie je, že veci sú vyrobené v Číne, ako to, že mnohokrát ich šijú práve deti. Detská práca, otrocké podmienky a mrazivé výplaty sú bežné. Kvalitné fashion značky pochádzajú zväčša od lokálnych výrobcov, napríklad z Talianka, Poľska, či Francúzska, ale i v Číne sa ich niekoľko nájde. Aj

svetoznáma značka Lotus leggins vyrába svoje legíny v Číne, ale na svojich stránkach uvádza, že legíny vyrábajú mamičky na materskej a takto si dokážu privyrobiť.

Materiál

Vďaka štítku na oblečení vieme zistiť nielen odkiaľ tovar pochádza, ale aj jeho zloženie. Pri kvalitných fashion značkách sa stretávame väčšinou so 100% bavlnou. Žiaden polyester ako pri fast fashion nehrozí.

Certifikát

Overiť si, či nosíme niečo „eco friendly“, môžeme pomocou certifikátu. Kvalitné značky, zvyčajne slow fashion, si zakladajú na otvorenosti a úprimnosti

Tested for harmful substances

according to Oeko-Tex® Standard 100

zdroj foto: <https://lnk.sk/tzu1>

voči zákazníkovi, preto s jeho zverejnením nemajú problém. Označenie Oeko-Tex® Standard 100 (udeľované na jeden rok) zaručuje, že pri výrobe produktov neboli použité žiadne chemické látky. A práve takto označené oblečenie je typické pre slow fashion. Určite vyššia cena núti spotrebiteľa správať sa pri nakupovaní rozumne. Netreba 15 riflí, stačí jedny, ktoré vydržia niekoľko rokov, len treba správne kombinovať, vyberať si nadčasové kúsky, ktoré nevyjdú z módy po pár mesiacoch.

Liana Kurcinová

Ked' je menej viac

Obyvatelia vyspelejších krajín nakupujú vo veľkom a my Slováci nie sme iní. Vidieť to napríklad v supermarketoch pred sviatkami, keď spotrebiteľia tlačia plné obrovské nákupné vozíky, ako keby mali byť obchody zatvorené aspoň mesiac, či v nákupných centrách, keď obchodíky lákajú na „super“ zľavy.

No vidieť i pomalé zmeny. Síce sa vraví, že „jedna lastovička leto nerobí“, ale lastovička k lastovičke, spotrebiteľ k spotrebiteľovi a dokážu spolu veľa. Čoraz viac ľudí si uvedomuje, že fast fashion, neustály dopyt po novom trendy oblečení či doplnkoch je problémom, pretože sa vyhadzujú tony „zbytočného“ oblečenia, ktoré neúnosne plnia skládky.

Preto:

Nekupujme, ale vymieňajme.

I u nás sa už rozbiehajú rôzne swapy, na ktorých je možné svoje oblečenie a doplnky vymeniť za to, ktoré ponúkol niekto iný. Podmienkou je, aby bolo oblečenie nepoškodené a ďalej nositeľné.

ZEROWASTE

„Žime“ Zerowaste.

Ide o životný štýl, kedy spotrebiteľ dbá na minimalizáciu tvorby odpadu. Je dobré plytvať čo najmenej a výrobky používať opakovane. Takto sme ohľaduplní k našej planéte, ale aj obsahu svojej peňaženky.

Swappie

BAZAR

Nevyhadzujme, ale posúvajte ďalej.

Prečo nevyužiť šetrnosť Slovákov? Ešte stále sme naučení dediť oblečenie po starších súrodencoch alebo po známych. Pokračujme v tom. Bazáry na internete, kde ľudia svoje veci, vrátane oblečenia, posúvajú ďalej, celkom dobre fungujú a my sa môžeme stať majiteľmi často veľmi originálnych kúskov za nízku cenu.

Upcyklujme.

Na sociálnych sieťach je možné nájsť množstvo inšpirácií ako si napríklad vyrobiť zo starej košeľe nové šaty alebo naopak, zo šiat košeľu. Množstvo príkladov naznačuje, že staré oblečenie nemusí skončiť v odpade. Ak chceme pomôcť v boji proti fast fashion, stačí, ak začneme od seba. Neznamená to, že už nebudeme trendy a budeme chodiť len starom oblečení, ale začneme premýšľať, čo a ako nakupovať.

Melánia Virová

zdroj foto: <https://lnk.sk/imx0>

Po stopách originálnej pomalej módy

Donedávna bola problematika fast a slow fashion pomerne veľkou neznámou i pre mňa. No čím viac som do témy prenikala, tým viac vo mne rástla myšlienka vyskúšať svoje schopnosti a vytrvalosť pri „výrobe nových kúskov oblečenia zo starých, nepotrebných a na kontajner odsúdených vecí. Mám šťastie, že mi v tom pomohla naša pani školníčka, ktorá srší nápadmi, energiou a má veľmi šikovné ruky. Vzala si ma pod patronát, zaškolila do základov šitia a pomáhala pri rozmanitých premenách starého oblečenia na zaujímavé trendy kúsky. Nebolo to pre mňa jednoduché. Zistila som, že je pomerne náročné premyslieť si a vypracovať výrobky, ktoré zodpovedajú zásadám nielen nositeľnej, ale aj originálnej pomalej módy. No i tu sa potvrdilo staré známe riešenie na každý problém - ak sa chce, nič nie je nemožné a pocit mať originál, ktorý sme vyrobili sami, je na nezaplatenie. Zároveň som pochopila, že nekupovať, ale vymieňať, nevyhadzovať, ale posúvať ďalej a upcyklovať by mal do svojho života zaradiť každý z nás a takýmto spôsobom prispievať k dôležitému zníženiu svojej environmentálnej stopy.

zdroj foto: Melánia Virová

Chcela som však, aby sa i spolužiakom trošku rozšíril obzor, videli, aké možnosti sebarealizácie majú a trošku sa zamysleli, že takáto činnosť a v podstate i zmena životného štýlu je prospešná nielen pre jednotlivca, ale pre nás všetkých. Zorganizovala som mini prehliadku našich upcyklovaných kúskov, počas prestávok púšťala vo vestibule školy videoprezentáciu, rozdala vlastné letáčky... Dokonca som potešila svoju malú sesternicu, ktorá riflové šaty dostala na narodeniny.

A čo na záver?

Výrobky mali naozaj, ale naozaj úspech.

Melánia Virová

Aj Slovensko sa pomaly, ale predsa rozbieha

Slow fashion značky pomaly pribúdajú. Sú väčšinou malé a ponúkajú jednoduché, originálne, nadčasové a udržateľné kúsky vyrobené s láskou. No sú zväčša drahšie ako tie vo fast fashion obchodoch. Čoraz populárnejšie sú značky Heavenly či Pohan vyrábajúce oblečenie z ľanu a ovčej vlny, spodná bielizeň Láskovo, športové oblečenie YOGIness ...

Kvalitné módné kúsky nemusia byť výlučne nové. Začína sa presadzovať recyklácia a oblečenie z druhej ruky už neznamena len neforemné tričká zo sekáča. So slovenským „eko friendly“ obchodom Nosene sa oblečieme elegantne, štýlovo a so skvelým pocitom.

Slow fashion nie je len módnym trendom.

Je to spôsob filozofie života

a cesta k väčšej zodpovednosti voči sebe, voči ostatným aj voči svetu, v ktorom žijeme.

Liana Kurcinová

zdroj foto: <https://lnk.sk/ywpz>

„Umenie dokončuje to, čo príroda nedokáže dokončiť“.....“
(Aristoteles) Vyrieš osem smerovku a zisti pokračovanie citátu.

earth
ecological
fairtrade
handmade
organic
original
quality
recycling
reduce
responsible
slowfashion
swap
zerowaste

N	E	C	O	L	O	G	I	C	A	L	F
U	O	M	G	E	L	O	E	E	C	A	N
Á	M	I	D	N	R	Á	D	V	I	N	A
M	O	Ž	H	G	I	A	N	R	O	I	S
Ť	S	Y	A	S	M	L	T	P	P	G	O
Z	N	N	T	D	A	R	C	A	A	I	Ť
E	I	E	N	I	A	F	W	Y	N	R	E
C	N	A	A	D	L	S	W	P	C	O	L
U	H	R	E	T	S	A	W	O	R	E	Z
D	N	T	E	N	É	C	U	I	L	E	R
E	L	H	E	P	R	Í	R	Q	O	S	D
R	E	S	P	O	N	S	I	B	L	E	Y

riešenie: umelec nám dáva možnosť spoznať nenaplnené ciele prírody

Voda nad zlato

Posledné „Cfrrn“! Zvuk, na ktorý my všetci, študenti i učiteľia, netrzeplivo čakáme a rozmýšľame, čo nás počas dvoch letných mesiacov neminie. Naša rodina sa väčšinou prvý deň prázdnin sťahuje na chatu v dedinke Medzibrodie a ani naposledy to nebolo inak.

Začalo sa to „sťahovaním národov“. Balili sme všetko a bola to poriadna „makačka“. Už sa stmievalo, keď ocko posledné veci doslova natlačil do kufra auta. Boli sme pobalení, unavení, ale plní nadšenia, no to sme ešte nevedeli, čo sa bude diať. Na chate sme všetko vybaľovali, odkladali, upratovali a ocko sa pokúšal zapojiť vodu... Veľmi sa snažil, no čo „čert“ nechcel, tá nie a nie tiecť. Nikto však nečakal, že problém môže byť inde ako v ockovej nešikovnosti. Keď opäť všetko skontroloval a pozapájal,

vydýchli sme si a na klasické: „Pozrite, ako sa to robí!“ sme sa pozerali, ale nikto nič nevidel. Ani kvapôčku!

Najskôr to bola sranda, ale keď mamka klasicky zavelila: „No nič, zbalíť veci a ide sa domov, späť do civilizácie,“ sme si uvedomili, že z chaty asi nič nebude.

Ale nám sa domov veľmi nechcelo. Preto išiel ocko na výzvedy k babke Katke, ktorá v Medzirodí tiež býva, a na veľké prekvapenie zistil, že v celej dedine nie je ani kvapka vody.

Na druhý deň ráno muži z dediny začali veľké pátranie po príčine. Neboli veľmi úspešní. Zistili, že vody v rezervoári je málo, preto museli vymyslieť, čo sa bude robiť.

Čakali sme jeden deň, druhý deň či sa náhodou niečo zmení, keďže voda počas dňa tiekla aspoň pár minút, ale to stačilo iba

na rýchle umytie riadu. Vo vedľajšej dedinke našťastie žije prababka, takže pitná voda nám nechýbala, sprcha tiež a čo-to sme dokázali i poprat'. Ale čo tí, ktorí nablízku nikoho nemali?!

Situácia bola vážna, a tak sa všetci zomkli, domáci i chatári, a s baterkami, lopatami a iným potrebným náradím sa vybrali „hľadať vodu“. Podarilo sa. Nový prameň našli, urobili záchyt a napojili ho na rezervoár.

Asi dva týždne všetci ťažko pracovali, ale výsledok stál za to. Voda zrazu tiekla, bolo jej dost' pre všetkých a my sme si mohli ďalej a bez obmedzení užívať prázdniny na chate.

No myslím, že hlavne vtedy sme si všetci uvedomili, aká je voda vzácna, že nie je samozrejmou a treba si ju vážiť a šetriť ňou.

Miriám Petriľáková

zdroj foto: <https://lnk.sk/tl29>

Voda je vzácna, preto je potrebné naučiť sa ňou šetriť.

Ak chceme znížiť spotrebu vody, nepotrebujeme žiadne veľké investície.

Stačí len mierne zmeniť návyky a prispôsobiť niektoré zariadenia.

Nezabúdajme, že je potrebné:

Radšej sa sprchovať, pri sprchovaní môžeme minúť o polovicu vody menej ako pri kúpaní.

Pri čistení zubov vypínať prúd vody.

V domácnosti nainštalovať pákové batérie/+perlátor/, úspornú sprchovú hlavicu a dvojpohodový WC systém.

Riady umývať v umývačke riadu /ušetrí viac ako polovicu vody/.

Práčku a umývačku riadu využívať efektívne.

Pravidelne kontrolovať tesnosť WC systémov a batérií.

Myslite na to a vyúčtovanie vody nebude pre rodičov nočnou morou.

PRIDAJ SA K SLOW FASHION

A PRISPEJ K LEPŠEJ BUDÚCNOSTI

FAST
FASHION

SLOW
FASHION

Fast fashion

- ✗ nekvalitné a lacné materiály
- ✗ krátka životnosť odevu
- ✗ zneužívaná pracovná sila
- ✗ detská práca

Slow fashion

- ✓ šetrné k životnému prostrediu
- ✓ organické materiály
- ✓ recyklovateľnosť
- ✓ fair trade
- ✓ kvalita

Veľká Británia

26,7 kg

Priemerná spotreba
oblečenia jedného Brita.

ročne

Slovensko

13 kg

Priemerná spotreba
oblečenia jedného Slováka.

ročne

Slovensko

67 000 ton

Priemerná spotreba
celého Slovenska

ročne